

F O A I E

п е п т р ѣ

ФАІЕ, ІМІМЪ ІХІ АІІІІРАТОРЪ.

№. 25.

СЪМБЪТЬ, 21. ІЮНІЯ.

1852.

ОМАЦІО DE ФІДЕЛІТАТЕ.

Докінатъ Маіестате Сале ч. р. апостоліче

ФРАНЦІСКО ІОСЕФІ I,

Імператъ ал Австрієї, Реде ал Болгарієї, шаре Принчіпе ал Трансільванієї шчл. шчл., кв окасізнеа преа'палтеї Сале венірі ал Трансільваніа de кътъръ коштвпеле ротънесчі de релещаа ресърітеанъ ла

26. Іюні 1852 ал Брапновъ.

„Dein bester Schirm ist
Deines Volkes Herz.“
Schiller.

Сквтвлѣ тъѣ челѣ тай ввпѣ
есте ініма попвлвлѣ тъѣ.

Шіллер.

Прекът се амечесче сітціреа отенескъ.

Кънд рѣтідеа лгтіо de фланц'ер с'а ресфрынт,
Ші разеле'ї врілантѣ стръватѣ сфера черескъ

Къ поміша, че търесчє супервъл фіртамент;

Аша пресінда Востръ съпціть Маіестате,

Къ лгтірвъ ші търіреа че палт адї ерезіт,

Не фаче ка 'п сїйаль, кв феделе плекате,

Съ Въ ростім кввжлатвъ de „Біне адї веніт!“

Ротъна паціоне, ал векіа са кредіонъ,

Блесче кв ал Вост паме, че-аведі de Імператъ,
Блѣ квтѣ, о піетате, че н'о дъ ла фіпцъ,

Де кът ла Domпвл фіреї, че тобе ле-а креат;

Де ачї фіделітатеа ші стржлса аллішіре

Де наса domпітбре, че від о-а конгестат,

Фінд кв твлт тай гата а сффері періре,

Де кът а'ші тіnde брацъл ла чеї че-аў ревелат.

Петропсь de дрептатеа, че карантірісваъ

Августа Востръ касъ атът de стрълчіг,

Къ інімъ квратъ, ea креде ші спреазъ,

Къ дакъ влъндъл соре ал кврса сей търіт,

Реварсь 'п о тъсвръ квлдбра, че не діне,
Ла бтепі ші ла феаре, ла твпді ші ла кътпї;
Къ кът тай твлт вп тать, din ръѣ ка ші din віне,
Ва фаче пърдї dipente ла тоці есппшн 'ші фії.

Ромъній портъ 'п інімъ, ка дзлче саввеніре,
Бп паме ал лгї Іосеф ші Франціск Імперадї:
Ачела лгї рескбсе din жзгзла de шеркіре,
Ачеста п' адпісє съ фіѣ ръѣ траттаці:
А Востръ Маіестате впіді амвеле паме,
Ші дакъ е съ сппнет вп адевър кврат,
Din челе че везбрът, шіс квпосквте 'п лгтме,
А ле впі ші 'п фапте, din чер Bi dectinat!

Августъ Маіестате, есперіонда-аратъ,
Къ-вп попвл влънд din фіре, кв спіріт квлтіват,
Феріт ал коннітіпцъ de орї че н'гръ пать,
Бшор е д'ал кондяче, бшор de гзвернат;
Nimik доресчє даръ ротънъл тай фервінте,
De кът съ'ші веъзъ првпчій ла твсе пaintаці.
Ка префъкънд'ші сортеа чеа реа de тай паме,
Съ-ажкогъ стжалі аї патрї ші фії адеверадї!

Ценій, че формаръ попблелор квраре,
Спрѣ а таре ла квлтвръ, віртвте ші торал,
Ах скріс' але лор паме не васъ твлт тай таре,
De кът e diamantъл ал регнъл тінерал,
Фіці сігврі Маіестате, кв астъ паціоне
Ремась ал квлтвръ, свпт влъндъл Востръ сквт,
Пъшінд пе калеа пачеі спрѣ а са перфепдівне,
Ba zіce: „Франціск Іосеф“ ne dede дічепт.

Компъсъ de Andrej Мэръшанъ,
Транслатор de гзверніз пентр літва ротънъ,

**КАМПАНИЯ РОМЪНІЛОР ДЛ КОНТРА
ТВРЧІЛОР,
дe лa апoл 1595.
(Бртаре.)**

Нóптеа ажетъ Тврчілор а се decmetici din gróза че жі копрісесе ші а се житокті жп ръп-
дзіамъ. Cinan trimesee жп гравъ порвочи ка съ
се adnre жнгъ джисел оштіріле че жъсасе жп
врть, ші пъдьшвдзя ка днпъ сосіреа лор, съ'ші
ръсвєте жнвіцереа.¹⁾ Ел таl пъдьшвдзя жокъ
ші жп сфетнікв істрицелор че Mixnea Bodъ din
тавъра тврческъ прп жпделецере кв вні din
боіарі лві Mixaiß, врзіа жнгре остатій крештій.
О жнпреізізаре жісъ тврбвръ жп ачеа пoпte
рънавевл Тврчілор, тп прizonier dede фок ла іер-
врьїле Іенічерілор, каре сълтаръ жп аер. Лa
ввітвя че се фък, Тврчілор се дештентаръ din
comn, ші крежжнд къ Ромънії жі ісбеск, о лварь
din поj ма фгъ.²⁾

О счевъ кв totvя deosевіtъ се петречеа жп
тавъра Рошълеаскъ. Mixaiß тръгъндзсе жндърт о
апатра парте de miliarii тъвържсе жп direkcija
локвлті баталіе; ел пвсе de салвтъ сосіреа поп-
дї кв таl твлтъ салве de артілеріе, ші днпъ че
орпndsi стрежі жп тóте пърдїле кв твлтъ жнгрі-
жіре, кемъ капетеле армате ла вп'сфат de рес-
воі. Пе кънд ел се афла жп сфат, стрежіле жі
адвсеръ вп тврк че пріссесеръ атвчі ші каре пвт
ера пекноскт. Пріпцзя жп жнтревъ аспира пв-
тървлті връшташвлті ші аспира планбрілор лві.
Днпъ че ръспвїсе ла ачесте жнтревъръ твркл,
афлънд ші ел пвтървл здевърат ал оштіріе кре-
штіне zice кътре сфат: „A! de ar fi шtist Tvrchi
astzzi achaesta, v'ar fi sfrovit pvtai kв kai лор.“
Mixaiß днпъ че порні пе тврк свпъ пазъ
спре Трансілавія, жнчепъ а се ківзі кв сфатъ
decipre чеа че требвє съ факъ жп жнпреізіръ-
ріле de фадъ.³⁾ Ел ера de пврере ка съ жнчепъ
adoa zi din поj лвата кв Тврчілор; дар капетеле
оштірії впгврешті къштігате de тръдъторіл Dan-
Vištierei, каре прїтісе чівчізечі тіл галвені de
ла Сірап прп Mixnea Bodъ ші жп жнппрдїсе жн-
тре джоншій, рефвсаръ d'ал жнсоці.⁴⁾ Dintre'altъ
парте оштіреа Moldavъ ера певоітъ а се житорче

жп Цеара еї, вnde пввълісіе Іеремія Мовіль, каре
ка ажеторіл Полопесілор се декларасе Пріпц ал
Молдавіе.¹⁾ Възъндзсе атвчі тръdat de ошті-
ріле ажетътобре, тръdat de воіарії съ, не пвтънд
а се rezima de кът жп остатій съї Roşyli, Mixaiß
се темв d'a нs нрде подвя довъндіt прп ваталіа
къштігать, d'a нs къдеа жп вр'o вврсь а връшта-
швлті, саj а фі дровіt de пвтеріле лві челе пвтъ-
рбсе, ші гънді къ жпделецівпea жп порвичеште
а се траце жндърт ка съ амтепте сосіреа Пріп-
цзя Tрансілавіе.²⁾ Жп нóптеа ачеа армата
крештій, кв тóтъ остеаала лвтей че аввсесе,
нs се odixi de лок. La tinezla попці ea жпвокъ
de треj opj кв глас таре съпвтвя нsme ал лві
Iesc, ші Тврчілор се остатій жндарть днпъ обічевл
лор кв стрігареа: Аллах! Аллах! Кънд жнчепъ
а се фаче зію, Пріпцзя ръдікъ тавъра, ші се трасе
спре ржвя Арцеша, жп депъттаре de доj тіліаре,
вnde гъсind cantinele жп тóтъ пврціе, кътъ а
da пвдїn odixi atyt лві кът ші остатілор съї.³⁾
Тврчілор възъръ кв ввквріе ретрацеріа Ромънілор
фъръ а жндрені а о свпъра. Adoa zi Bineri, 15.
Август, zioa de сънта Maria, Mixaiß плекънд de ла
Арцеш, лвсъ d'o пврте Въкврещті ші се опрі ла
Въкврещті, вnde жнзові вр'o кътева чеасвр. Жп
ачеасть време, фъръ штіреа лві, Бигврі жп-
презвъ кв алдї остатій, пввълръ жп орані, ші жп
жеffвrъ, свпт прегест кв таl віне съ іa еї ачеа
прадъ de кът съ вазъ жп твркл Тврчілор. Жп
16. Август Mixaiß афлънд кв връштациа с'a лват
днпъ джися, порпеште de ла Въкврещті днпъ
пръп, терце пвпъ ла тіллокъ попдї kale de
чинчі тіле, се одихпеште пвдї пвпъ ла ръвърсатвя
зорілор жнтр'ви лок прпічос, жнайнтеза de аколо
жокъ вр'o чинчі тіле, ші жп 17 ажзице ла Търго-
віште пе ржвя Іадоміда. Аколо свпт окротіреа
твпцілор, жнї житоктеште тавъра, ашъзънд
стрежі ка съ прівігізє жп тóте пърдїле, ші зъв-
веште вр'o кътева зіле. Жп врть ласъ ші ачел
лок, терце пе църтвріле Дътвовіде ла Четатеа
Negrэ Bodъ, вnde зъбовеніе опт зіле.⁴⁾ Локві-
торії Въкврещтілор ін Търговіште пвръсind'ші
каселе се ръдікаръ вв tot аввтвя лор ші жнсодіръ
армата жп ретрацеріа еї спре твпці. Жнсфършт
Mixaiß лвсъ ші четатеа Negrэ Bodъ ші се трасе

¹⁾ Sieur d'Ambry.

²⁾ Hammer.

³⁾ Valthere.

⁴⁾ Stavrinos. — Kostantin Kâpitau.

¹⁾ Valthere. — Engel. — Fessler.

²⁾ Idem. — Cronicile Românesci.

³⁾ Valthere.

⁴⁾ Ideim.

тај ѝп твоуї ла сатвя Стоіенештї пе апа Дътвовідцї зоне ѹши ашазъ ші ѹши джтърпите тавъра прїп джгърдїр. ¹⁾ Ји ачеасъ ретрацере тај твлдї оставї Ромънї десертаръ, ші оштіріле Молдовене се джтбсрсъ ѝп Деара лор, зонде ера кетате, ръшънд астфел јшнгъ джпсвя птмай ка ма опт тїї оставї. ²⁾

Атреia зi двпъ баталіа de la Кългъренї, Cinan социндї оштіріле че кетасе ѝп гравъ јшнгъ джпсвя се лвъ двпъ Mixaї. ³⁾ Сире а фi сігѣр къ пz вa пtтеa фi ісвіт ѝп спате de Ромънї, ел трімісe зп корп de оштіре de коприне Бръна, de време че джпсвшї къ арматиа чеа таре вені ла Бакрещтї. Шептв a доза бръ Деара атвичї се декларъ de Пашалік; вісерічеле орашвлвї се префъкъръ ѡп ціамї; шірава се пзсе ѝп локвл алтарівлвї ші семі-лвпа ѝп локвл крвчей de пе тсрпвр. ⁴⁾ Ји вртъ двпъ хотържреа снатвлвї de ръсвої, Монастіреа лвъ Radul Bodъ, че атвичї се кетма а лвъ Александr Bodъ, се префъкъ джтгро четьцві віне джтърітъ. Ји доъспрежече зіле ачесте джтърір се сфършіръ, ші Cinan плекъ ѝп зірта лвъ Mixaї лъсънд ѝп Бакрещтї пе Сатврн-Мохамед Паша гъверпорівла дърї Ромънештї джпрезпн къ о тїї Іанічєрї ші о тїї Кълоглї дрепт гарпізопъ, порзп-чіндї ва съ съвършасскъ зібл че пзсесе съ факъ джпречіврл орашвлвї, ші каре се ші сфърші джтгро лвпъ de зіле. ⁵⁾ Ажвпгънд ла Търговиште Beziрівла зъбові кътева зіле, прївегінд джпсвшї ла джтъріреа орашвлвї, къ зп zid de летп ші къ шапцвр; апої лъсънд аколо пре Alî Паша dela Трапезунт къ 1500 бтепї ка съ съвършиаскъ лврбл, ел джайлгъ кътре твпдї. ⁶⁾ Планъ лвъ ера ка ажвпгънд пе Mixaї съл вірвіе, ші кълкънд ѝп пі-чіоре оштіреа Ромънештї съ інтре ѝп Трансілванія ка съ комінезе операдїле сале къ але ар-матеї тврчештї din Бугарія. ⁷⁾ Дар Mixaї афльп-дсе ѝп тавъра dela Стоіенештї джтърітъ атът прїп патръ кът ші прїп артъ пz ера лесне de ві-рвіт. Къ тотвл din протів ѡп кътвр се джтътиль. Cinan тъвържсе ѝп фада таверї Ромънештї, Mi-xaї се фери d'a се апка ѝп вътъліе цепераль къ джпсвя, дар фз необосіт аї хърцві пепчетат ар-

тата, аї твяа ші аї копрінде лініїле de компні-капіе ші провізії. Блеорї джтъръта вр'о чеатъ de тврчї, о тръщea двпъ sine ѝп локврі пеквп-скуте, зонде о сфъръта къ джлесніре, алтеорї дж-дръсніа ісві пе Тврчї кіар ѝп тавъра лор. Пріптр'вн асеменеа ръсвої парціал ел остеюа пе връшташ, ші лі джкісе калеа Трансілваніеа пъвъ кънд сосі Пріпця Баторї. ¹⁾

Джсфършїт Сіцістvnd Баторї се ароніа de хотарьле дъреї Ромънештї къ о арматъ птмърбсъ. Прімешдіа сквале ѝп пічіоре ші зонде джпревпн пе тоте попореле ръсвоїпіче че лъквеск ѝп Трансілванія. Ји 6 Септемвріе ел ешіce din Белград, ресідеація са, джсодіт птмай de гварда лвї че се алкътзіа de дозе тїї бтепї педестріт, алцї атъ-дїа кълърітме. Маршъл лвї а фост джчет, къчї треввіа съ аштепте о лвпъ de зіле пъпъ съ се adвре тоте оштіріле кетате. Ел трімісесе джайлтє пе Коміцї Балтазар Барчаї, Бенедікт Mindcenti ші Левп Корніш ла скавпеле съквештї ка съ жете пе вітежї Съквї ла арте. Ачештіа червръ атвичї ка съ лі се деа дждърът прівілцівріле ръліт, ші апої се вор ръдика. Сіцістvnd къ тоать джп-трівріеа повілілор Трансілваніеа фз певоїт а ле акорда черереа. Кънд сосі ла Сас-Севеш ел афль адовоъ зi къ ввквріе лвареа орашвлвї Linpe din Бугарія dela Тврчї, ші вірвінца Ромънілор dela Кългъренї, дар ачеа че ѡп твлдїті тї тај твлт фз вестеа къ Тътарї каре ера съ віе съ пъвъ-леаскъ прїп Молдавія ѝп Трансілванія, социнд пъпъ ла Ninpr, фесеръ сілдї а се джтоарче дждърът, къчї афларъ кът къ Казачї ші къ Рзшї зв пъвъ-літ ѝп Деара лор, іар къ авап-гарда тътъраскъ че пттрпсесе ѝп Молдавія се вірвісес десъвршіт de Молдовенї ші Мантенї. Астфел ел актм пттеа фi сігѣр къ пz вa фi сіпърат пріптр'алте пъвълір, ѝп операдїле сале ѝп контра лвъ Cinan. ²⁾ Дела Сас-Севеш Баторї се дзсе ѝп кътпїле Бърсей (Фекетехалом) јшнгъ Брашов, локвл хотържт пеп-тръ джпрэзпареа оштірілор. Ачі сосіръ 24,000 Съквї, din каре 9200 ера арковвзіар; повіліл Трансілваніеа каре пзсесеръ ѝп пічіоре 13,000 оашенї; Прѣсіанъ Ioan Веіхер къ 300 Казачї армадї к'о пшкъ ші зп пістол; Стефан Барчаї къ 800 Лъп-чарї dela Opadea таре, ші 1200 арковвзіар; 1000 педестраншї джвсестїт ѝп пегръ къ келтвіала Сі-віапілор; 1000 ѝп алвастръ къ келтвіала Брашо-

¹⁾ Filstică.

²⁾ Engel. — Istvanfi. — Fessler.

³⁾ Sieur d'Ambray.

⁴⁾ Engel. — Cegalniceanu.

⁵⁾ Hammer.

⁶⁾ De Thou. — Hammer. — Engel.

⁷⁾ Engel. — Fessler.

¹⁾ Aron. Istoria ţerii Românesei. T. 2. f. 196.

²⁾ Sieur d'Ambray.

ванілор; 1000 дн верде къ келтвіала Medișanіlor, ші 1000 дн рошів, къ келтвіала Бістрідіанілор. Адвоіпдсе тóте ачесте оптірі, Сіциемвнд порні къ джиселе спре вата Брапвлі, зnde дн ажзсе ші Стефан Ръсван Пріпцвл Молдавіе къ 2400 пе-дестраші, 800 къльреді ші 22 твнрі. Трекунд къ твнть грэвате твпцій Карпаци, армата Крещітінь се коворж дн Цеара Ромънеаскъ ші тъльрж ла Рѣкър. Аколо Сіциемвнд Фъкъ ревістъ арматей сале каре се звка атвпчі ла 32,000 пе-дестраші, 20,000 къльреді ші 53 твнрі.¹⁾ Ел фъ сіліт а зъвові ла Рѣкър опт зіле, пъпъ трекръ кълє греле але твпцілор карыле къ бағажэріле ші твн-циїле арматей,²⁾ ші йыпъ сосіръ ші ажзтореле трі-міссе de Міпператвл Церманіе, каре се алкътвіа de 1600 Катафракці супт Сілезіанвл Алверт Раівіч ші 75 кавалері Флоріптіні тріміссе de Мареле Дваче de Тосканы супт Сілвіо Шіколоміні. Двпъ ачеса ел плекъ дела Рѣкър ші мергънд шасе тіліаре жнаіпте ныпъ ла Стоіенешті, се жиіпрезівъ къ Мі-хайі каре дн аштепта къ 8000 остані ші 22 тв-нрі. Намърла оптілор жиіпрезнате трекъ атвпчі de 60,000 бтепі ші 75 твнрі.³⁾

Не кънд останій крещітіні днші житоктіа аколо тавъра, ші днші ашъза кортвіле, о житътпларе че ажт ар трече фъръ а фі лята дн сеатъ, окпъ дн ачеле времі de суперстіцій, дн деосевітє жіпкірі двхвріле лор. О аквілъ фоарте шаре, левп-дші сюорзі de не стъпка пзмітъ върфы Краівлі се арзикъ асвіра кортвілі Пріпцвл Трансільваніе. Грэвататеа трапвлі съб не іертьнд'о а се скіла лесне ка съ свбре, останій че се афла п'апропе алергаръ івте, о прінсеръ ші о дасеръ ла трів-палвл Пріпцвл. Мілеспіреа къ каре о прінсеръ, песпіштптареа ші дзтеспічіреа пасерій пзсеръ ла тірапе пе остані, ші дн Фъкъ съ прівеаскъ ачесте жи-тътпларе на зп че тінвнат ші ка зп азгврій. Бпій зічва къ аквіла аратъ пе Cinan Паша, каре ва къ-деа дн тьініле Крещітілор. Алцій таі фрікомі претіндеа къ ачест азгврій вестенште къ крещітіні

вор фі жпвіпші, де време че аквіла есте пажора Міппердіеі Немщешті ші а Ромъпілор.¹⁾

Армателе протівпіче се афла атвпчі апропе зна de алта. Остапій крещітіні каре ера таі твн advoіптвръ, необічнідій къ ръсбоіз, ші авънд ти-тере de вітежіа ші пзмървл Тэрчілор, жиічепвръ къ жиічевл а се denpinde аї ведеа таі фъръ фрікъ ші а лга квраїй. Дн тóте зімелі еї жиітылпеа пе Тэрчі кънд терцеа дзвпъ фврацій. Лвпте пар-діале жиічепеа жиітрє зпії ші жиітрє алцій, ші дн ачесте лвпте, вірзінда ера таі adecea а крещі-пілор. Етвіадія жиітрє атвпчі жиітрє ачештіа, че-теле че терцеа ла фврацій се таі търіръ, ші лвптеле се фъкъръ таі dece din zi дн zi. Ачесте лвпте дн жиіквраціаръ жиісфьршіт атът, дн кът еї ажт аштепта къ перъвдапе окасіа зпії баталій цеперале къ Тэрчі. Ачештіа dinпротівъ деморалі-заци de жиівіцерепа дела Кълагърепі, de пзціна ісвъндъ че дозьндісере пъпъ атвпчі дн тбтъ ачеса кампаніе, пеірдэръ кврація, ажт кънд възвръ пе крещітіні къ пзтере аша жиісемнатъ ші dorea а се траце жиідірът, песокотіпдсе дн сігврапцъ, фъръ пзмай кънд вор авеа Девпіреа жиітрє джшій ші жиітрє вршташі.²⁾ (Ва зрта.)

ЕЛЕМІЕЛА О ТІНЪРЬ ФАТЬ.

Еў трек пе фрвпа че ўгълвепеште
Ші каде трість супт арбор жос;
Еў трек пе валві че твртвеште;
Еў трек пе къптул телодіос.

Аша стреіпвл къптул се дваче
Ші варсъ лакріті пе калеа са,
Еко ал вѣй къ шонтъ двлче,
Трекжнд, пе спвне къ ел офта.

Еў супт ка іарба прітъвроасъ
Че вжотвл тоатпей о ва зска;
О тв фетіцъ, двлче, фртмоасъ,
Атвпчі пе тінє пз тъ зіта!

Dap вай! се зігъ ачел че тоаре,
Астфел дн гжанд-дї воіз фі зітат:
Фетіца пзпе ла сжп о флоаре;
Dap о арвпкъ кънд с'а зскат.

¹⁾ De Thou. — Sieur d'Ambry. — Engel.
²⁾ Sieur d'Ambry.

³⁾ De Thou. — Engel. — Fessler. — Georgiu Tomasi.